

KIVÁLÓ MINŐSÉGŰ ÉLELMISZER TANÚSÍTÓ VÉDJEGYRENDSZER

KIVÁLÓ MINŐSÉGŰ ÉLELMISZER (KMÉ)

TANÚSÍTÓ VÉDJEGYRENDSZER

SPECIÁLIS TANÚSÍTÁSI KÖVETELMÉNYEK

Étkezési tyúktojás

1. kiadás

Budapest, 2021. november 25.

Étkezési tyúktojás

A KMÉ, illetve a KMÉ arany fokozatú védjegyek elnyerésére a tyúk (*Gallus gallus*) madárfaj héjas tojásaival¹ lehet pályázni.

Engedélyezett tojáscsomagoló létesítményben végzett vizsgálattal emberi fogyasztásra közvetlenül alkalmasnak minősített és „A” osztályba sorolt tojással lehet pályázni a védjegyhasználatra.

A terméknek meg kell felelnie a hatályos jogszabályi előírásoknak, beleértve az állatok tartására, a tojás csomagolására, jelölésére vonatkozó állatjóléti, technológiai higiéniai és jelölési követelményeket.

KMÉ-védjeggyel nem hozható forgalomba olyan étkezési tyúktojás, amely

- ömlesztett módon értékesített,
- szülőpár telepről származik,
- jelölési kötelezettség alól felmentett.

A KMÉ-védjegyet viselő tojás „A” osztályú kell, hogy legyen, a termék csomagolásán az „A osztály” feliratot, vagy az „A” betűt kell megjeleníteni, akár önmagukban, akár a „friss” szóval kombinálva. Az „extra” vagy az „extra friss” szavak kiegészítő minőségi jelzésként használhatók az „A” osztályú tojásokat tartalmazó csomagoláson a tojásrakást követő kilencedik napig.

A tojáshéjon a KMÉ-mozaikszót is fel kell tüntetni.

Az állattartásra vonatkozó követelmények

Az élőállatok takarmányozását az alábbiak szerint kell végezni:

- Az etetett takarmánykeverékek csak GMO-mentes termelésben felhasználható gabonát és gabonából származó termékeket tartalmazhatnak.
- Gabonafélékre, mint takarmány-összetevőkre a tojáscsomagok jelölésében csak akkor lehet hivatkozni, ha azok a megadott takarmánykészítmény tömegének legalább 60%-át teszik ki.
- Ha egy adott gabonafélére hivatkoznak, akkor a felhasznált takarmánykészítmény legalább 30%-át kell kitennie. Ha egynél több gabonára külön hivatkoznak, mindegyiknek a takarmányképlet legalább 5%-át kell kitennie.
- A termelő csak olyan takarmányt használhat a tyúkok etetésére, mely legfeljebb 2,5 mg/kg deoxinivalenolt (DON-toxin) tartalmaz. A termelő az étkezési tojást termelő tyúk termelésben tartási ideje alatt, évente egy alkalommal ellenőrizteti az általa felhasznált tojókeveréktakarmány deoxinivalenol-tartalmát. A mintavételnek az étkezési tojást termelő tyúk átminősítését követően kell megtörténnie. A mintavételt a 152/2009/EK rendeletben előírt

¹ Az étkezési tyúktojás fogalmát a Bizottság 589/2008/EK rendeletének 1. cikke határozza meg.

mintavételi eljárás (vagy azzal egyenértékű mintavételi eljárás) alkalmazásával kell végezni DON-vizsgálatok elvégzésére akkreditált laboratóriumban.

- Az állatok itatóvizének vizsgálata itatóvíz-vizsgálatra akkreditált laboratóriumban évente egyszer. A termelő a tyúkállomány itatásához az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet előírásainak megfelelő minőségű vizet kell használjon.

Az itatáshoz használt vizet ivóvíz minőségűnek kell tekinteni,

a) ha az állatok vízellátása nem vezetékes vízhálózatról történik:

- a víznyerőhely megfelelően van kialakítva, biztosítva ezzel az itatóvíz szennyeződésének megakadályozását,
- rendelkezésre áll az akkreditált laboratóriumi vizsgálati eredmény arról, hogy az itatásra használt víz az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében a víz nyelési módjától függően meghatározott határértékek tekintetében megfelel az ivóvíz minőségi követelményeinek az alábbi paraméterek vonatkozásában:

1. mikrobiológiai vizsgálatok: *E. coli*, telepszám 22 °C-on,
2. kémiai vizsgálatok: nitrit, permanganát-index, vezetőképesség,
3. érzékszervi vizsgálat: szín, szag,

vagy

b) ha a telepen az állatok vízellátása vezetékes vízhálózatról történik, a vízszolgáltató írásos nyilatkozatával arról, hogy az általa szolgáltatott víz ivóvíz minőségű.

A telepen belüli gyógyszerfelhasználás csak szükséges és indokolt esetekben, dokumentáltan történjen. A kezelés előtt, vagy legkésőbb annak megkezdésével párhuzamosan rezisztencia-vizsgálat elvégzése szükséges.

Állategészségügyi követelmények:

- Az állattartó telep részt vesz az országos mentesítési programokban, különös tekintettel a *Salmonella* gyérítési programra. Az állattartó telep rendelkezik érvényes hatósági igazolással, mely szerint az étkezési tojást termelő állatai a szalmonellózis elleni védekezés egyes szabályairól szóló 180/2009 (XII. 29.) FVM rendeletben szereplő *Salmonella* szerotípusoktól mentesek.
- A védjegyhasználatra csak olyan étkezési tyúktojás használható fel, amely esetében az országos hatósági monitoring mintavétel során, valamint a vállalkozás által önellenőrzés keretében végzett laboratóriumi vizsgálat során határérték feletti szermaradék (reziduum) nem volt kimutatható.

Állatvédelem:

- A jérce (előnevelt) szállításának megengedett szállítási tartama ne legyen több, mint 400 km/6 óra.

Az állattartó telepre vonatkozó követelmények teljesülését helyszíni audit keretében vizsgáljuk.

A tojáscsomagolókra vonatkozó különleges követelmények

- A tojáscsomagolóban biztosított a beérkező – még jelöletlen, de KMÉ-védjegyesnek szánt – tojások más tojásokkal való keveredésének kizárása.
- A KMÉ-védjeggyel ellátott, már becsomagolt tojásokat más tojáscsomagoktól jól elkülönített és megjelölt helyen tárolják.
- A tojáscsomagoló rendelkezik olyan technikai felszereléssel, amely alkalmas a védjegy feltüntetésére a tojáshéjon.
- A tojáscsomagolóban biztosított, hogy minden csomag csak egyetlen tétel tojásait tartalmazza.

Az étkezési tyúktojással szemben támasztott követelmények

Mikrobiológiai paraméterek:

- *Salmonella* n=10 mintában M=0/25 g nem mutatható ki.

Minőségi paraméterek:

- Héj és kutikula: szabályos alakú, tiszta és sértetlen,
- Légkamra: magassága legfeljebb 6 mm, mozdulatlan; "extra" minősítésüként forgalmazni kívánt tojás esetében legfeljebb 4 mm,
- Sárgája: lámpázáskor csak árnyék formájában látható, világosan megkülönböztethető határok nélkül, forgatáskor nem távolodik el értékelhetően a tojás középpontjából,
- Fehérje: tiszta, áttetsző,
- Csírasejt: nem észlelhető fejlettségű,
- Idegen anyag: nem megengedett,
- Idegen szag: nem megengedett,
- Az „A” osztályú tojást nem lehet lemosni vagy más módon tisztítani az osztályozás előtt vagy után.

Tömeg szerinti osztályok:

A tojás egyedi tömegének el kell érnie az 53 g-ot.

XL – nagyon nagy: legalább 73 g

L – nagy: legalább 63 g, de kevesebb, mint 73 g

M – közepes: legalább 53 g, de kevesebb, mint 63 g

A vegyes méretű (kevert) csomagoláson a védjegyet feltüntetni nem lehet.

Választható elemek

A KMÉ, illetve a KMÉ arany fokozatú védjegyek elnyerésére olyan termékkel lehet pályázni, amely a fenti, kötelezően teljesítendő előírásokon túlmenően megfelel az I. és a II. választható elem kategóriában felsorolt pontok közül kategóriánként legalább egynek-egynek.

I. A termék-előállítás folyamata

Önellenőrzés

1. Beszállítói auditok végzése dokumentált módon, az önellenőrzés keretében meghatározott szempontok szerint kialakított kockázatbecslés alapján meghatározott gyakorisággal úgy, hogy minden szállító 3 év alatt legalább egyszer sorra kerüljön.
2. Olyan dokumentált technológiai folyamatok alkalmazása a termék előállítása során, amellyel folyamatosan biztosítható a KMÉ általános és speciális követelményeinek teljesülése, az esetlegesen előforduló hibák kiszűrése, a szükséges javító intézkedések megtétele.
3. A tojáscsomagolóban az előállítás folyamatában a termékkel érintkező felületek (pl. eszközök, berendezések, edények stb.), ill. a termék-előállítás környezete tisztaságának ellenőrzése mikrobiológiai vizsgálattal az élelmiszerekben előforduló mikrobiológiai szennyeződések megengedhető mértékéről szóló 4/1998. (XI. 11.) EüM rendeletben foglaltaknak való megfelelés biztosítása céljából, legalább negyedévente.
4. Amennyiben engedélyezett a tojáscsomagolóban a tojáshéj felületének csírcsökkentését vagy fertőtlenítést célzó kezelés, az eljárás hatékonyságának ellenőrzése negyedévente külső laboratóriumi vizsgálat igénybevételével.
5. A tojáscsomagoló létesítményben az önellenőrzési rendszer keretében külső, vagy engedélyezett saját laboratóriumban legalább félévente elvégzett vizsgálatok a mikrobiológiai kritériumok tekintetében az élelmiszerekben előforduló mikrobiológiai szennyeződések megengedhető mértékéről szóló 4/1998. (XI. 11.) EüM rendelet 4. mellékletében foglaltaknak (*Salmonella*, *S. aureus*, *Enterobacteriaceae*, Mikrobaszám, *E. coli*, *E. faecalis*) való megfelelés biztosítása céljából.
6. A 4/1998.(XI. 11) EüM rendelet 4. mellékletében előírt mikrobiológiai paramétereknek (*Salmonella*, *S. aureus*, *Enterobacteriaceae*, Mikrobaszám, *E. coli*, *E. faecalis*) való megfelelés ellenőrzése a KMÉ-védjegyes termék vonatkozásában negyedévente, külső akkreditált laboratóriumban.
7. Trendelemzés az önellenőrzés keretén belül: minőség szabályzási diagram készítése a mikrobiológiai és - amennyiben ilyet vállal - az analitikai értékek (pl. omega-3 zsírsav, E-vitamin-tartalom stb.) grafikus megjelenítése céljából irány-, figyelmeztetési és/vagy határértékek meghatározásával. Ezeket az értékeket kell az aktuális, önellenőrzés keretében kapott adatokkal összevetni, és szükség esetén intézkedéseket hozni.
8. A termék eljuttatása a fogyasztóhoz a tojásrakást követő 14 napon belül.
9. A tojáscsomagoló tanúsított minőségbiztosítási rendszerrel rendelkezik.
10. A tojás szállítása szigetelt felépítésű szállítójárművel történik a tojáscsomagolóba, illetve a forgalmazás helyére.

Állattartás

11. Olyan technológiai folyamatok (takarmányozás, állathigiéna, állatvédelem) alkalmazása a gazdaságban, amelyeket folyamatosan elemeznek a vevői visszacsatolások eredményeivel együtt. Szükség esetén javító intézkedéseket vezetnek be, jó tartási és takarmányozási gyakorlatokat határoznak meg, és ennek megfelelően képzik a munkatársakat.
12. A tojás csomagolásán feltüntetett tartási módra vonatkozó jogszabályi előírások teljesítésének dokumentált felülvizsgálata minden betelepítéskor.
13. A tojás csomagolásán feltüntetett takarmányozási módra² – amennyiben ezt feltüntetik – vonatkozó jogszabályi előírások teljesítésének dokumentált felülvizsgálata negyedévente.
14. GMO-mentes termelésben felhasználható takarmányok etetése.
15. Tanúsított ökológiai gazdálkodás folytatása a tojótelepen/a tojás-előállítás helyén.
16. AKG programban való részvétel.
17. A jogszabályi kötelezettségekben foglaltakon felüli állatjóléti, állatvédelmi intézkedések alkalmazása a munkatársak képzésével egybekötve, például igazolt állatjóléti előírások többletvállalása miatt állatjóléti támogatásban részesül.
18. A telep üzemeltetője biztosítja azt, hogy a nevelési időszakban, egyhetes kort követően antibiotikumot kapott járványtani egységből származó állatok tojása nem viseli a KMÉ-védjegyet. Az állattartó telep tanúsított minőségbiztosítási rendszerrel rendelkezik.
19. Etető, itató, ülőrúd követelmények előírása:

Technológia		Követelmény 1 tyúkra
alternatív tartás	etető: egyenes kör alakú	10,5 cm 4,5 cm
	itató: folyamatos kör alakú szelepes, csészés itatópont ülőrúd*:	3 cm 1,5 cm 9 tyúk/ szelep v. csésze tyúk/ 2,5 csésze v. szelep elérhetősége legalább 15,1 cm
feljavított ketrec	ülőrúd*: etető: itató:	legalább 15,1 cm 12,5 cm tyúk/ 2,5 csésze v. szelep elérhetősége

*A tyúkok számára acéltüske nélküli, megfelelő ülőrudat kell biztosítani, legalább 15,1 cm férőhellyel állatonként. A tojófészek fölé ülőrúd nem helyezhető.

20. Mikroklíma követelmények (ammónia, hőmérséklet, relatív páratartalom):
 1. A házityúk fejmagasságában mérve az ammónia (NH₃) koncentrációja nem haladja meg a 20 mg/kg-ot és a szén-dioxid (CO₂) koncentrációja nem haladja meg a 3000 mg/kg-ot.
 2. Az árnyékban mért 30°C feletti külső hőmérsékletnél a belső hőmérséklet legfeljebb 3°C-kal haladja meg a külső hőmérsékletet.
 3. 10°C alatti külső hőmérsékletnél az ólban 48 órán keresztül mért átlagos relatív páratartalom nem haladja meg a 70%-ot.

² Az élőállatok takarmányozására vonatkozó követelményeknél előírtak szerint.

21. Tojófészkekre vonatkozó követelmények: Egyedi tojófészek: minden 7 állatra legalább egy tojófészke jut. Közös tojófészek: max. 120 állat számítható egy közös tojófészkekre, mely legalább 1 m². A tyúkoknak nem kell a tojófészkekben tartózkodniuk éjszaka. A tojófészkek nedvességtől és szennyeződéstől mentesek. A tojófészkek átfogó tisztítása legalább minden szervizperiódusban.
22. Az istálló megvilágítására vonatkozó követelmény: legalább 8 órás megszakítatlan, mesterséges megvilágítás nélkül éjszakai pihenőidőszak biztosítása. A 24 órás napi ritmusnak megfelelően biztosított az 5-20 Lux fényerejű megvilágítás.
23. Az életkorhoz, termelési szinthez beállított nyersfehérje-tartalmú takarmány biztosítása, mely az állatok szervezetét kevésbé terheli, s mellyel az ammónia-tartalom csökkenhető az istállóban és csökkenthető a környezet N-terhelése.

II. Fenntarthatóság

Környezetbarát, megújuló energiaforrások alkalmazása

24. A pályázó megújuló energiaforrásokból (például földhő, napelem, biogáz) nyeri energiájának egy részét.

Fenntartható gazdálkodási inputok/technológiai módszerek alkalmazása

25. Környezetbarát trágyakezelési módszerek alkalmazása.
26. Az erőforrásokkal való hatékonyabb gazdálkodás: anyag-, energia- és víztakarékos, valamint környezetterhelést csökkentő módszerek alkalmazása, meglévő technológiák korszerűsítése (például regeneratív hővisszanyerés, a hulladékhő-hasznosítás, a hűtőrendszerek hatásfokának javítása, energiafelhasználás csökkentése).
27. Környezetvédelmi megfelelést tanúsító ISO 14001 rendszer.
28. Környezetkímélő tisztító/takarító/fertőtlenítő szerek alkalmazása.
29. A melléktermékek hasznosítása, a termék- és anyagveszteségek minimalizálása, környezetet kímélő hulladékgazdálkodási rendszer.
30. Takarékos vízhasználat (például a fajlagos vízfelhasználás csökkentése, az egyes berendezésekből elfolyó melegvíz másodlagos tisztítási feladatokra történő felhasználása), hatékony és környezetbarát szennyvízkezelési technológia.

Szállítási távolság

31. A tojás szállítása 80 km-en belül történik a tojáscsomagolóba.
32. Takarmánykeverék beszerzése 100 km-en belülről történik.
33. A jérce (előnevelt) szállításának maximális szállítási tartama 100 km.

Csomagolás

34. Forgalomba kerülő termék esetében környezetbarát csomagolóanyag használata, így különösen a csökkent csomagolásméret vagy alternatív csomagolóanyag használata (pl. komposztálható).
35. Csomagolóüzem és a telep között az újrafelhasználható csomagolóanyag (fertőtleníthető, mosható műanyag tálca) használata (ez esetben mindkét létesítményben biztosítottak a tisztításhoz, fertőtlenítéshez szükséges feltételek).